

Gospodin VLADIMIR MALEKOVIC
Redakcija Vjesnika - Z a g r e b

Ojnenjeni kolega! Srdačna vam hvala za vaš članak u Vjesniku od 26. VII. o.g. pod naslovom "Kra-ljevski poklon u remizi poštanskih kočija". Hvala vam na priznanju i na takovoj ocjeni vrijednosti zbirke. Ovo mi je tim simpatičnije jer znam da ste sami pregledali zbirku u Vukovaru i da ste tako imali prilike neposredno upoznati zbirku i njezine vrijednosti.

Smatram za potrebno da nadopunim vama, a i odgovorim drugima koji su mi oštro prigovorili - zašto i ovu zbirku nisam ostavio Zagrebu unatoč toga što je bilo i konkretnih sugestija za takovo rješenje.

Odgovorio bi sa konkretnim činjenicama:

Zagrebu sam dao G i p s o t e k u, godine 1937 poklonio sam gradu Zagrebu moju zbirku moderne plastike (tada najveću zbirku domaćih majstora u zemlji) i zbirku odljeva historijskih spomenika pod uvjetom da se time osnuje Gipsoteka. Grad Zagreb primio je poklon Antuna Bauera i osnovao Gipsoteku - - -

Zagrebu sam poklonio gotovi i sredjeni A r h i v z a l i k o v n u u m j e t n o s t sa fototekom, bibliotekom, grafičkom zbirkom (tada jedini takav arhiv u zemlji). - Grad Zagreb je primio poklon Dr. Bauera i osnovao Arhiv sa likovnu umjetnost - - -

Zagrebu sam konačno godine 1964 dao i M u z e j s k i d o k u m e n t a c i o n i c e n t a r za kojim se godinama naglašavala prijeka stručna potreba i nužda. Dao sam ga sa kompletnom dokumentacijom stručnom bibliotekom, zajedno sa potrebnim namještajem - dao sam ga kao gotovu ustanovu (koju moram uglavnom i dalje sam uzdržavati) - - -

I u Arheološkom muzeju i u Povjesnom muzeju u Zagrebu stoje predmeti koje sam donio iz kuće familije Bauer.

Vjerojatno su vam poznate komplikacije koje sam imao sa mojim poklonima Zagrebu. Doduše nisam predan Interpolu... (vjerojatno zato što sam bio "s ove strane") ali javni

prigovor i opomena da se ne igram "vukovarskog Strossmajera" mislim da mi je bilo "dobronamjerno" upozorenje da u Zagrebu od mene nikom ništa ne treba! Službeno se briše ime osnivača i donatora i u Gipsoteki i u Arhivu za likovnu umjetnost!

Ne mislite li dragi kolega, nakon ovako javnog upozorenja i opomene, da moje ustupanje ove zbirke Zagrebu nebi bilo povod za dalje po mene neugodne komplikacije i neugodnosti!?!?

Imam li ja pravo na niz prigovora odgovoriti sa pitanjem - kako žive u Zagrebu ove ustanove (ne samo zbirka) koju sam ustupio Zagrebu? A što je sa ovim vrijednim zbirkama i ustanovama koje je Zagreb dobio donacijom u posljednja dva decenija?? Gdje su uskladištene i koje su perspektive tih zbirki i ustanova u Zagrebu? Koje povjerenje za daljnje donacije daje dosadašnja praksa???

Vi dragi kolega naivno mislite da bi kod nas netko nekoga veličao ako bi nekome nešto poklonio? Pa i Strossmayeru su htjeli brisati ime!! Dali se kod nas negdje spominju imena ovih donatora koji su dali još i daleko više i vrednije nego je "Zbirka Bauer". Kada bi to bio povod za donaciju nikada se kod nas nebi pojavio ni jedan donator. Ispravno ste primjetili da su razlozi donacije redovito puno dublji!

Dozvolite mi da postavim još jedno pitanje:

Ne mislite li, cijenjeni kolega, da je život kulturnih ustanova - u prvom redu muzeja!!- u provinciji posljednjih deset godina daleko intenzivniji i da je dao daleko bolje rezultate i perspektive nego muzeji u Zagrebu! Desetak provinciskih muzeja u posljednjih deset godina izgradili su se u značajne muzejske i naučne ustanove sa bogatim rezultatima rada.

Moja iskustva pokazuju:

U Osijeku sam osnovao, otvorio i predao kao poklon gradu Osijeku galeriju slika. Iz ove galerije (u kojoj se doduše nigdje ne spominje ime osnivača) postala je ustanova

sa intenzivnim životom, ustanova koja sa Slaveniju mnogo znači.

I u Muzeju Slavonije u Osijeku stoji jedna moja gotovo kompletna zbirka koja također nije malih vrijednosti.

U Vukovaru sam vlastitom zbirkom i inventarom familije Bauer osnovao muzej i konačno galeriju. Kakav život i značenje i kakovu perspektivu imaju ove ustanove za Vukovar inali ste prilike sam se uvjeriti.

Inicirao sam muzej u Iloku u kojem je snatan dio inventara iz zbirke Bauer.

Mislim da vam je poznata perspektiva i razvoj ovog muzeja naročite posljednjih deset godina.

Usporedite rezultate ovih muzeja i niza drugih muzeja u provinciji sa muzejima u Zagrebu.

Mislim da odgovori i konstatacije na sva ova pitanja opravdavaju moju konačnu odluku da svoju zbirku ne ustupim Zagrebu nego da ju prenesem tamo gdje će od nje biti i neka konkretna korist i gdje će život ove zbirke biti produžen. Želio sam time osigurati i zaštititi zbirku i sebe zaštititi od daljnjih neugodnosti koje su kod nas redovito skopčane na svaku donaciju.

Povećom prenesa moje zbirke iz Zagreba u Vukovar bilo je i oštih primjedaba i prigovora na moju odluku "koja oštećuje i osiromašuje fundus grada Zagreba kao kulturnog centra". Međutim nitko ne postavlja pitanje kada se iz pokrajinskih gradova prenosi kulturni inventar u Zagreb i time osiromašuje ovako siromašnu i nekulturnu, zapuštenu i zapostavljenu provinciju'---- "u kojoj jedan intelektualac nema šta da vidi i nema nekakvog kulturnog ambijenta u kojem bi osjećao ili barem naslućivao da pripada evropskom kulturnom krugu- - -"!

Mislim da bi trebalo malo ozbilnije razmisliti o tome šta Zagreb kao kulturni centar daje našoj provinciji a šta od nje prima?! Kakav je odnos tog centra prema provinciji i kako te vodi? Šta bi trebalo naćiniti i šta bi trebalo

inicirati da se ta izoliranost razbije i da se uske granice interesa prošire na jednu pozitivnu suradnju tamo gdje je takova suradnja prijeka potreba i gdje je potreba za kulturnim uzdizanjem toliko očita. Nije li baš to u interesu Zagreba kao kulturnog centra?!

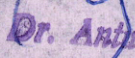
Kakav bi bio odgovor na pitanja - Koje i kakove kulturne ustanove u provinciji su inicirane i osnovane sa konkretnom pomoći iz centra? Šta je iz centra dano tim našim kulturnim ustanovama? Jeli naša provincija posljednjih decenija obogaćena inicijativom i pomoći centra ili je ono što je u provinciji načinjeno stvoreno inicijativom i žrtvama isključivo same provincije?

Kada bi se o tome malo ozbilnije razmišljalo nebi komentari na moju donaciju Vukovaru bili skopčani sa prigovorima, koji su često i vrlo žučni. Međutim sve ove primjedbe bile su usmjerene isključivo na uske interese kulturnog centra ili najčešće na interese pojedinaca.

Cijenjeni kolega Maleković! Vaš članak, za kojega sam vam vrlo zahvalan, bio je indirektan povod da sam tekstualno fiksirao odgovor na niz raznih primjedaba sa raznih strana u vezi sa galerijom u Vukovaru.

Primitite cijenjeni kolega moj srdačan pozdrav

Zagreb, VIII. 1969

Prof. Dr. Antun Bauer